

Samenwerken...#hoe dan?

Irini Salverda en Rosalie van Dam – Wageningen
Environmental Research



Mooi Wageningen; Duurzaam Soesterkwartier; Natuurlijk Grasweggebied; Singelpark Leiden; Emma's Hof; Grensbeleving Enschede; Lingewaard Natuurlijk; NatuurSuper; Natuurwerkgroep de Spaanse Ruiter; De nieuwe Deventer Meente; NAT.nl; Stichting de Huissensche Waarden; Stichting Natuur Anders; Burgerinitiatiefgroep begraafplaats Huissen; Stichting Dorpsverfraaiing Twello; Actiecomité Red ons bos; Stichting Werk-groep Zwartendijk ; Vereniging Bos en Kuil; Buurtschap IJsselzone Zwolle; Groengroep Sevenum; Op de bres voor de Jeneverbes; Oer-kids; Stichting Buurtschap Doesburger Eng; Stichting Brokkenbroek; Stichting Boeren met uitzicht; Gedenkbos Neede; Stichting Naobers van Zudert; Stichting Marke Vragenderveen; Boeren voor bio-energie in Beetsterzwaag; Adopteer een akkerrand; Adoptieproject Hoog- stamfruitbomen Landgoed Hemmen; Stichting Vrienden van Bies-land; Landschapsfonds Rond d'n Duin; Landschapsfonds Eem en Val- lei; Natuur Landfonds; Landschapsveiling; Het Volvo Sleutelbos; Na- tuur in Kaart; Vrienden van het Vondelpark; Heimanshof; Grensbe-leving Enschede; Levend Landschap Emst; Wirdum Groene Parel; Aardekinderen; Burgerbosje; De Kleine Tuinman; IJsselboomgaarden; Levend Landschap; Trees for

Wat zijn burgerinitiatieven?

Groepen mensen die zichzelf organiseren, actie ondernemen in het publieke domein, publieke waarde(n) creëren, en hun sociale, culturele en groene leefomgeving organiseren en beheren

- Beginnen vaak bij dromen en idealen
- Maar ook ontevredenheid over huidige situatie
- En wens vanuit overheden– vanuit het idee dat verzorgingsstaat haar grenzen heeft bereikt

Kenmerken en functioneren burgerinitiatieven

- Gedreven door ideaal/intrinsieke wens
- Zelf heft in handen nemen
- In publieke domein -> creatie van publieke waarde(n)
- Verbonden aan gebied of plek
- Combineren van functies/zijn integraal
- Combinatie van eigenbelang en publiek belang

Kenmerken en functioneren burgerinitiatieven

- Leunen zwaar op passie en doorzettingsvermogen
- Profileren zich als pro-actief (initiatief) ipv reactief (protest)
- Informele sociale netwerken, maar hebben vaak ook formele vorm
- Generalized reciprocity
- Door verbintenissen aan te gaan ontwikkelen de initiatieven zich en verankeren ze zich in de maatschappij

Kracht en meerwaarde burgerinitiatieven

- Vertolker maatschappelijke signalen
- Aanvulling / correctie bestaande systemen
- Potentieel aan tijd en creativiteit
- Overbruggen kloof overheid en burgers
- Kwaliteit, maatwerk, efficiëntie en kostenbesparing

Zorgen vanuit overheden bij burgerinitiatieven

“Ja maar, zijn die burgerinitiatieven wel representatief?”

“Realiseren ze wel de juiste dingen?”

“Hoe zit het met de toegankelijkheid?”

“Biedt het initiatief wel continuïteit en professionaliteit, kunnen ze zorg dragen voor duurzame betrokkenheid?”

Zorgen vanuit overheden bij burgerinitiatieven

“Een burgerinitiatief is toch alleen bezig met hun eigen postzegeltje? Ze kunnen toch geen samenhang op hoger schaalniveau realiseren.”

“Is het initiatief wel inclusief, kan iedereen in principe meepraten en meedoen? En is er ruimte voor diversiteit in meningen”

“En waarom zouden we dat ene initiatief wel faciliteren en een ander niet?”

Reactie vanuit burgerinitiatieven

“Beleid sluit niet altijd aan bij wat mensen willen. Wij weten veel beter wat er speelt en sluiten daarop aan.”

“Vanwege onze brede en integrale aanpak zal ons initiatief juist goed verankerd zijn in activiteiten en bedrijvigheid van de lokale samenleving.”

“Vanwege binding met ons gebied zal ons initiatief juist duurzaam in de tijd zijn, een bestuurder of ambtenaar is voor je het weet weer weg.”

Etc

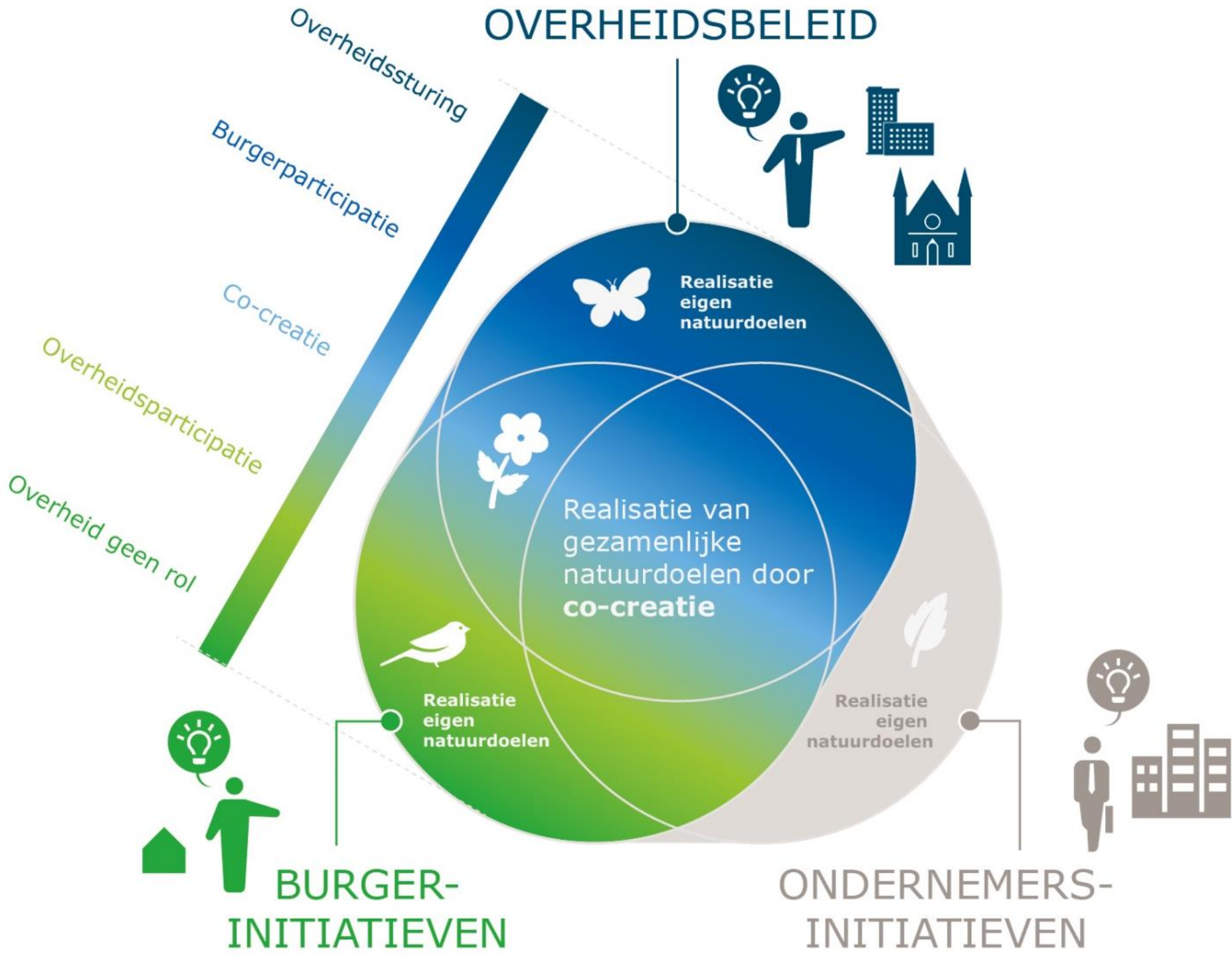
Trends

- Van burgerparticipatie naar burgerinitiatief
 - Rol overheid richting overheidsparticipatie
- Steeds vaker in de vorm van sociaal ondernemerschap
- Van gevoeld eigenaarschap naar 'echt' eigenaarschap
- Niet alleen groepen burgers, maar ook andere actoren
-> maatschappelijk initiatief
- Steeds vaker een samenwerking (co-creatie)

Uitdagingen

- Verschillende 'werelden' - formele wereld overheden; informele wereld burgerinitiatieven
 - 'Moeilijk': burgerinitiatieven doen het op hun eigen manier
- Hoe geef je handen en voeten aan alle zorgen die net langs kwamen: continuïteit, betrokkenheid, diversiteit van meningen, inclusiviteit etc.
- Niet de makkelijke weg, zoektocht naar rol per situatie

OVERHEIDSBELEID



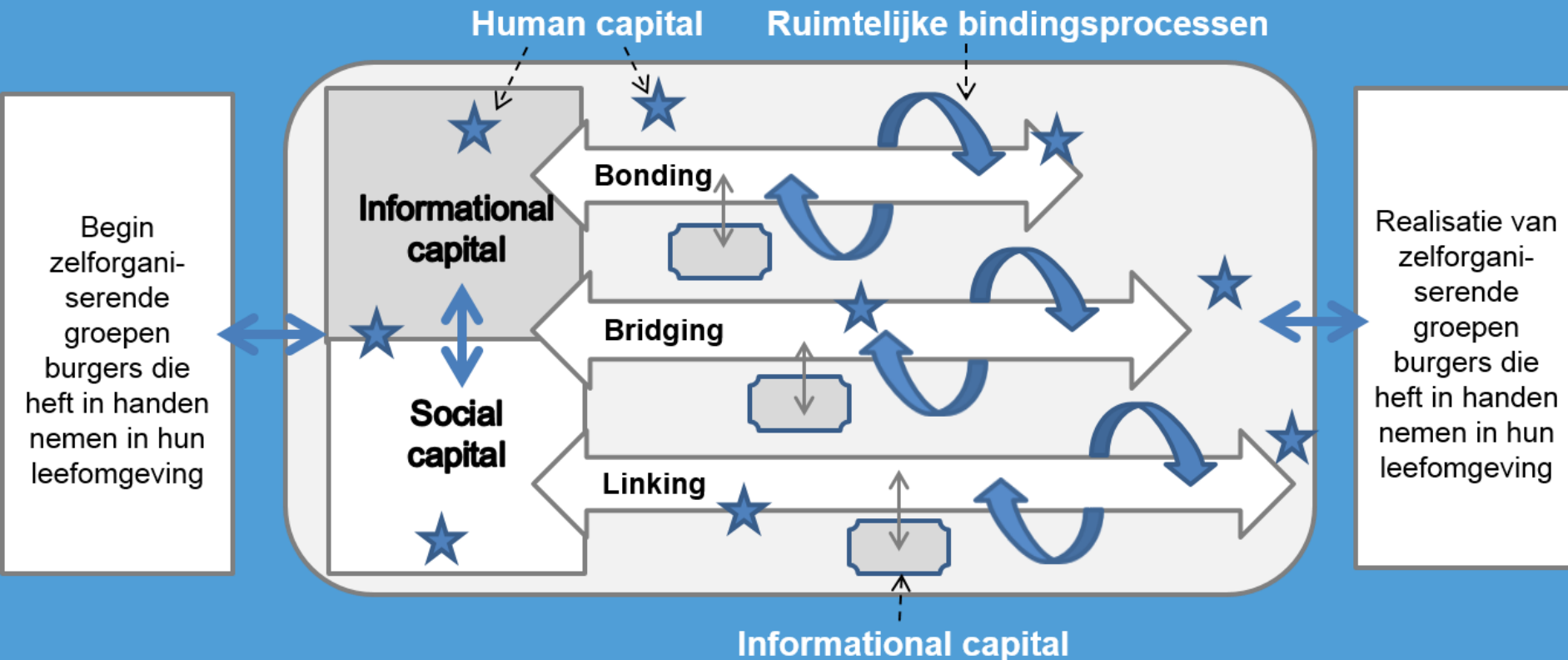
Samenwerken... #hoe dan?

GEZAMENLIJK ZOEK- EN BOUWPROCES

Leerervaringen initiatiefnemers

- Doorzettingsvermogen, niet alles lukt
- Aanwezigheid en ontwikkeling van human, social en informational capital
- Aangaan van een breed palet van verbintenissen, leidt tot ontwikkeling en verankering

Dynamiek in en rondom burgerinitiatieven



Leerervaringen overheidsparticipatie

- Bouwen aan wederzijds begrip en onderling vertrouwen
- Ruimte geven – dat is niet per se loslaten, maar maatwerk en ‘anders vasthouden’
- Duidelijkheid bieden
- Bestuurlijke en beleidsmatige verankering

Leerervaringen overheidsparticipatie

- Continue en dynamische betrokkenheid
- Leren door te doen
 - leidt ook tot verbinding door te doen
- Niet zwart wit denken: er zijn vele vormen van samenspel mogelijk
 - Burgerinitiatieven complementair aan overheidsbeleid
- Elk project/situatie/initiatief is anders – initiatieven kunnen niet 1 op 1 gekopieerd – wel inspiratiebron

Dank voor uw aandacht

Vragen of
opmerkingen?

Rosalie.vandam@wur.nl





BONDING BY DOING

The dynamics of self-organizing groups of citizens taking charge of their living environment

Rosalie van Dam